

Bài
26

LUYỆN TẬP : NHÓM HALOGEN

- Nắm vững các kiến thức :
  - Đặc điểm cấu tạo lớp electron ngoài cùng của nguyên tử các halogen, cấu tạo phân tử của đơn chất halogen ;
  - Sự biến thiên tính chất của các đơn chất và hợp chất halogen khi đi từ flo đến iot.
  - Nguyên tắc chung của phương pháp điều chế halogen.

A - KIẾN THỨC CẦN NẮM VỮNG

I - CẤU TẠO NGUYÊN TỬ VÀ PHÂN TỬ CỦA CÁC HALOGEN

- Bán kính nguyên tử tăng dần từ flo đến iot.
- Lớp ngoài cùng có 7 electron.
- Phân tử gồm 2 nguyên tử, liên kết là cộng hoá trị không cực.

Nguyên tố halogen	F	Cl	Br	I
Cấu hình electron lớp ngoài cùng	$2s^2 2p^5$	$3s^2 3p^5$	$4s^2 4p^5$	$5s^2 5p^5$
Cấu tạo phân tử (liên kết cộng hoá trị không cực)	$F : F$ (F_2)	$Cl : Cl$ (Cl_2)	$Br : Br$ (Br_2)	$I : I$ (I_2)

II - TÍNH CHẤT HÓA HỌC

- Tính oxi hoá : Oxi hoá được hầu hết kim loại, nhiều phi kim và hợp chất.
- Tính oxi hoá giảm dần từ flo đến iot.

Nguyên tố halogen	F	Cl	Br	I
Độ âm điện	3,98	3,16	2,96	2,66
Tính oxi hoá	Tính oxi hoá giảm dần			

Halogen Phản ứng	F_2	Cl_2	Br_2	I_2
Với kim loại	Oxi hoá được tất cả các kim loại tạo ra muối florua.	Oxi hoá được hầu hết các kim loại tạo ra muối clorua, phản ứng cần đun nóng.	Oxi hoá được nhiều kim loại tạo ra muối bromua, phản ứng cần đun nóng.	Oxi hoá được nhiều kim loại tạo ra muối iotua. Phản ứng chỉ xảy ra khi đun nóng hoặc có chất xúc tác.
Với khí hiđrô	Trong bóng tối, ở nhiệt độ rất thấp ($-252^{\circ}C$) và nổ mạnh: $F_2 + H_2 \longrightarrow 2HF$	Cần chiếu sáng, phản ứng nổ: $Cl_2 + H_2 \xrightarrow{as} 2HCl$	Cần nhiệt độ cao: $Br_2 + H_2 \xrightarrow{t^{\circ}} 2HBr$	Cần nhiệt độ cao hơn: $I_2 + H_2 \xrightleftharpoons{t^{\circ}} 2HI$
Với nước	Phân huỷ mạnh liệt H_2O ở ngay nhiệt độ thường: $2F_2 + 2H_2O \longrightarrow \longrightarrow 4HF + O_2$	Ở nhiệt độ thường: $Cl_2 + H_2O \rightleftharpoons \rightleftharpoons HCl + HClO$	Ở nhiệt độ thường, chậm hơn so với Cl_2 : $Br_2 + H_2O \rightleftharpoons \rightleftharpoons HBr + HBrO$	Hầu như không tác dụng.

III - TÍNH CHẤT HÓA HỌC CỦA HỢP CHẤT HALOGEN

1. Axit halogenhiđric

Dung dịch HF là axit yếu còn các dung dịch HCl, HBr, HI đều là các axit mạnh.

2. Hợp chất có oxi

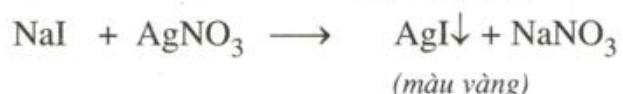
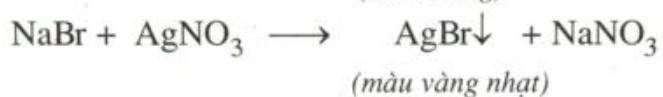
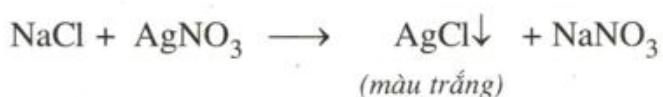
Nước Gia-ven và clorua vôi có tính tẩy màu và sát trùng do các muối $NaClO$ và $CaOCl_2$ là các chất oxi hoá mạnh.

IV - PHƯƠNG PHÁP ĐIỀU CHẾ CÁC ĐƠN CHẤT HALOGEN

F_2	Cl_2	Br_2	I_2
Điện phân hỗn hợp KF và HF	+ Cho axit HCl đặc tác dụng với chất oxi hoá mạnh như MnO_2 , $KMnO_4$ ... + Điện phân dung dịch NaCl có màng ngăn.	Dùng Cl_2 để oxi hoá $NaBr$ (có trong nước biển) thành Br_2 .	Sản xuất I_2 từ rong biển.

V - PHÂN BIỆT CÁC ION F^- , Cl^- , Br^- , I^-

Dùng AgNO_3 làm thuốc thử:

B - BÀI TẬP

- 5.** Một nguyên tố halogen có cấu hình electron lớp ngoài cùng của nguyên tử là $4s^{2}4p^5$.
- Viết cấu hình electron nguyên tử đầy đủ của nguyên tố trên.
  - Cho biết tên, kí hiệu và cấu tạo phân tử của nguyên tố hoá học này.
  - Nêu tính chất hoá học cơ bản của nguyên tố này và dẫn ra những phản ứng hoá học để minh họa.
  - So sánh tính chất hoá học của nguyên tố này với 2 nguyên tố halogen khác đứng trên và dưới nó trong nhóm halogen và dẫn ra phản ứng hoá học để minh họa.
- 6.** Có những chất sau : $KMnO_4$, MnO_2 , $K_2Cr_2O_7$ và dung dịch HCl .
- Nếu các chất oxi hoá có khối lượng bằng nhau thì chọn chất nào có thể điều chế được lượng khí clo nhiều hơn ?
  - Nếu các chất oxi hoá có số mol bằng nhau thì chọn chất nào có thể điều chế được lượng khí clo nhiều hơn ?
- Hãy trả lời bằng cách tính toán trên cơ sở của các phương trình hoá học của phản ứng.
- 7.** Tính khối lượng HCl bị oxi hoá bởi MnO_2 , biết rằng khí Cl_2 sinh ra trong phản ứng đó có thể đẩy được 12,7 g I_2 từ dung dịch NaI .
- 8.** Nêu các phản ứng chứng minh rằng tính oxi hoá của clo mạnh hơn brom và iot.
- 9.** Để điều chế flo, người ta phải điện phân dung dịch KF trong hiđro florua lỏng đã được loại bỏ hết nước. Vì sao phải tránh sự có mặt của nước ?
- 10.** Một dung dịch có hoà tan hai muối là $NaBr$ và $NaCl$. Nồng độ phần trăm của mỗi muối trong dung dịch đều bằng nhau và bằng C%. Hãy xác định nồng độ C% của hai muối trong dung dịch, biết rằng 50 g dung dịch hai muối nói trên tác dụng vừa đủ với 50 ml dung dịch $AgNO_3$ 8%, có khối lượng riêng D = 1,0625 g/cm³.
- 11.** Cho 300 ml một dung dịch có hoà tan 5,85 g $NaCl$ tác dụng với 200 ml dung dịch có hoà tan 34 g $AgNO_3$, người ta thu được một kết tủa và nước lọc.
- Tính khối lượng chất kết tủa thu được.
  - Tính nồng độ mol của chất còn lại trong nước lọc. Cho rằng thể tích nước lọc thu được thay đổi không đáng kể.
- 12.** Cho 69,6 g MnO_2 tác dụng với dung dịch HCl đặc, dư. Dẫn khí thoát ra đi vào 500 ml dung dịch $NaOH$ 4M (ở nhiệt độ thường).
- Viết phương trình hoá học của các phản ứng xảy ra.
  - Xác định nồng độ mol của những chất có trong dung dịch sau phản ứng. Biết rằng thể tích của dung dịch sau phản ứng thay đổi không đáng kể.
- 13.** Khí oxi có lẫn tạp chất là khí clo. Làm thế nào để loại bỏ tạp chất đó.